

СОВЕТ МАЙДАНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ч. Декабристов, 10/8 с. с. Майдан,
423900

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МЭЙДАН АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Декабристов ул., 10/8 с. с. Майдан,
423900

РЕШЕНИЕ

18.06.2021

КАРАР

№ 9-58

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Мэйдан авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту,
фикер алышу һәм карау тәртибен раслау түрүнда

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары түрүнда" 2003нче елның биңчы октябрендәге 131-ФЗ номерлы
Федераль законның 26нчы статьясы нигезендә, Югары Ослан муниципаль районы
Мэйдан авыл жирлеге Уставына таянып,

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Мэйдан авыл жирлеге Советы
карап итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Мэйдан
авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу
һәм карау тәртибен расларга.

2. Элеге каарарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми
порталында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында
урнаштырырга.

3. Элеге каарарның үтәлешен Югары Ослан муниципаль районы Мэйдан
авыл жирлеге Советының социаль-мәдәни мәсьәләләр, законлылык һәм хокук
тәртибе буенча дайими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Мэйдан авыл жирлеге башлыгы

В.В.Михеев

Югары Ослан муниципаль районы
Мәйдан авыл жирлеге Советының
2021нче елның 18нче июненнен 9-
58нче номерлы карарына

1нче күшүмтә

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Мәйдан авыл жирлекендә инициативалы проектлар тәкъдим итү, керту,
фикер алышу һәм карау тәртибе

1 Бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003нче елның бинчи октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Югары Ослан муниципаль районы Мәйдан авыл жирлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйле рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны керту, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата, әгәр Татарстан Республикасы законында һәм (яисә) башка норматив хокукий актында һәм алар нигезендә кабул ителгән Югары Ослан муниципаль районы Мәйдан авыл жирлеге Советы каарларында башкасы каралмаган булса, әлеге Тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

Статья 2. Инициативалы проектлар

Әлеге Тәртиптә инициативалы проект буларак, Мәйдан авыл жирлеге (алга таба - Авыл жирлеге) халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына хәл итү хокуку бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча беренчел әһәмияткә ия булган чарапарны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла.

Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

- 1) жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен ёстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрне) тасвирлау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чыгымнары алдан исәпләү;
- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны тормышка ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мәлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны ғамәлгә ашыру өчен, планлаштырылған инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчалардан файдалану күздә тотылған очракта, жирлек бюджеты акчалары күләменә курсәтмә;

8) әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә аның чикләрендә инициатив проект ғамәлгә ашырылачак жирлек территориясенә яисә аның өлешенә курсәтмә;

Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешендә каралған белешмәләрне ала, инициаторы буенча график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүргө мөмкин.

Статья 3 Халық мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар ғамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

Инициативалы проектлар жирлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук тубәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

9) күп фатирлы йортның подъезды;

10) күпфатирлы йорт;

11) бер төркем күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар (шул исәптән урам, квартал яки башка элемент планлаштыру структурасы);

12) торак микрорайон;

13) торак микрорайоннар төркеме;

14) торак пункт;

15) торак пунктлар төркеме;

16) жирлек.

Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү буенча инициатив проектларны ғамәлгә ашыру һәм (яисә) аерым муниципаль программалар chaрапарын үтәү максатларында жирлек Башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындағы карар) белән жирлек территориясен (округ) бер өлешкә бүлү каралырга мөмкин. Курсәтелгән очракта инициативалы проектлар Жирлек территориясенең (округ) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм ғамәлгә ашырыла.

2 Бүлек. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер альшу

Статья 4 Проектның инициаторлары

Инициативалы проектны кертү турындағы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

17) уналты яшькә житкән һәм Жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);

18) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;

19) авыл жирлеге старостасы;

20) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле булекчәләре, башлангыч профсоюз оешмалары, торак милекчеләре ширкәтләре, бакчачылық яки яшелчәчелек коммерцияле булмаган ширкәтләре.

Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

21) инициативалы проект әзерлиләр;

22) инициативалы проект тұрында фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү тұрындағы мәсьәлә буенча гражданнар фикерен ачыклауны тәэмін итәләр;

23) Жирлек Башкарма комитетына инициативалы проект көртәләр;

24) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерудә катнашалар;

25) башка хокукларны гамәлгә ашыralар hәm әлеге Тәртиптә hәm аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукий актларда билгеләнгән вазыйфаларны үтиләр.

Инициатив төркем төзү hәm аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар территориаль ижтимагый үзидарә органдары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.

Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар ижтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

Статья 3. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

Инициативалы проект алар мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торған авыл жирлеге халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләр тарафыннан якланырга тиеш.

Проект инициаторы гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

1) гражданнар жыенында инициативалы проектны карау;

2) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә инициативалы проектны карау, шул исәптән гражданнар жыелышында яки конференциясендә;

3) гражданнарны сораштыру үткәрү;

4) инициативалы проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.

Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану тұрында Карап кабул итәргә хокуклы.

Статья 4. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыене

Инициативалы проектны (алға таба – жыен) күрсәту мәсьәләләре буенча гражданнар жыене проект инициаторы мәрәжәгате нигезендә жирлек башлығы тарафыннан билгеләнә.

Жыен үткәру тұрында проект инициаторының мәрәжәгатендә күрсәтелә:

1) проект инициаторы (инициатив төркем әғъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү яки тору урыны тұрында белешмәләр, авыл торак пунктінің исеме, чара проектының башка инициаторы исеме hәm аның урнашу урыны тұрында белешмәләр);

2) инициативалы проект тұрында мәғълұмат;

3) инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча авыл жирлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;

4) жыенның датасы, вакыты hәm урыны тұрында тәкъдимнәр.

Жыен жирлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Жыен үткәрү турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициатив проектны карау мөмкин.

Статья 5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба – жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

Жыелыш авыл жирлеге территорииесе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны тормышка ашыру жирлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, жирлек территориясенең төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.

Жыелышта унтуғыз яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

1. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

1) көндезге формада-көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү өчен халыкның уртак булу рәвешендә;

2) көндезге-чittән торып – көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жыелыш үткәрү турындагы хәбәрдә яки "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге сайтының тавыш бирү (алга таба – махсуслаштырылган сайт) адресы буенча халык каарларын билгеләнгән вакытка яки урынга тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада.

Бер жыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлеге очракта жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

Жирлек Башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткәрудә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәрү өчен бушлай бина бирә. Жирлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлеге билгеләнергә мөмкин.

Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә өчтән бер өлеше катнашса, жыелыш хокуклы дип санала.

Статья 6. Жыелышка әзерлек

Жыелыш үткәрү турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

- 1) фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициативалы проект;
- 2) жыелышны үткәрү формасы (көндезге яки көндезге-чittән торып);
- 3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелышны көндезге-чittән торып үткәргән очракта-халык тавыш бирүләрен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;
- 4) жыелышны үткәрү датасы, вакыты, урыны, ә жыелышны көндезге-чittән торып уздырган очракта – шулай ук тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык каарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый каарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында Каар кабул итү вакыты;

5) жыелышта катнашучыларның яки жыелышны көндезге-чittән торып үткәргөн очракта көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәру турында хәбәр итү ысууллары;

Проект инициаторы жирлек Башкарма комитетына жыелышны үткәру турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.

Жыелыш үткәру турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

7) проект инициаторы (инициатив тәркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктнының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме hәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

8) өлеге статьяның 1 өлешиндә каралган белешмәләр;

9) жыелышны оештыру hәм үткәру буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;

10) жыелышны үткәрудә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткәру өчен бина бирү (жыелышны көндезге-чittән торып үткәргөн очракта) hәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халық тавыш бирү өчен маxсус сайттан файдалану турында үтенеч.

Жыелышны үткәру турында белдерү проектның инициаторы hәм аны оештыру hәм үткәру буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив тәркем исеменнән жыелышны үткәру турында хәбәрнамә инициатив тәркем тарафыннан аны оештыру hәм үткәру буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

Жыелышны үткәру өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, жирлек Башкарма комитеты хәбәрнамә көргән көннән оч көн эчендә проект инициаторына бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелыш үткәру урынын hәм (яки) датасын hәм вакытын үзgәртергә тәкъдим итә. Проект инициаторы өлеге тәкъдим алынганнан соң оч көн эчендә жыелышны үткәру урынын hәм (яки) вакытын үзgәртүгә ризалык яки ризалашма турында хәбәр итәргә тиеш.

Авыл жирлеке Башкарма комитеты жыелыш үткәру, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматны "Интернет" мәгълүмати-телеkomмуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыра:

11) жыелыш үткәру турында хәбәрнамә көргән көннән оч көн эчендә;

12) проект инициаторының жыелыш үткәру урынын hәм (яисә) датасын hәм вакытын үзgәртү турындагы тәкъдим белән ризалыгы алынганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндезге-чittән торып уздырганда).

Жирлекнең Башкарма комитеты, жыелыш үткәрудә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында жирлек Башкарма комитеты алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

Статья 7. Жыелышны көндезге формада үткәру тәртибе

Жыелыш башланганчы проект инициаторы жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек төзү белән жыелышта катнашкан гражданнарны теркәүне тәэммин итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн

тәртибендәге мәсьәләләр буенча каарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибендәге сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән каарларны формалаштыра, аларны тавышка күя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

Сәркатип жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлық каарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул күя.

Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) жыелышны үткәру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) жыелыш рәисе һәм сәркатибе турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;
- 5) көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән каарлар.

Статья 8. Жыелышны көндезге-читтән торып үткәру тәртибе

Жыелышта көн тәртибендәге мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү әлеге Тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткәру турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарларның ирекле язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жибәрергә хокуклы.

Көндезге-читтән торып үткәрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук каарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

Жыелышны үткәру вакытында маxсус сайттан файдаланып, көндезге-читтән торып уздырылган очракта, жыелышны үткәру турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларның тавыш бирүе дә көн тәртибе мәсьәләләре буенча күрсәтелгән сайтта үткәрелә.

Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү маxсус сайттан файдаланып, жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "әйе", "каршы" яки "тыелып кылды" формулировкалары белән чагылдырылган көн тәртибендәге һәр мәсьәлә буенча карап күрсәту юлы белән башкарыла. Маxсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакытыннан һәм тәмамлану датасы һәм вакытына кадәр тәнәфесsez үткәрелә.

Маxсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе жирлек Башкарма комитеты проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

Тавыш бирү тәмамланғаннан соң, сораштыру юлы белән яки махсус сайтны кулланып, секретарь жыелыш беркетмәсен әзерли, аңа жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

Көндезге-чittән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә курсәтелә:

- 1) көндезге фикер алышу урыны һәм вакыты;
- 2) чittән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;
- 3) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 4) жыелыш рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
- 5) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;
- 6) көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән каарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

Статья 9. Инициативалы проектларга ярдәм иту өчен гражданнар имзаларын жыю

Инициативалы проектларга ярдәм иту өчен гражданнар имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проектның инициаторы булып тора.

Инициативалы проектларга ярдәм иту өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертеп, 30 кешедән дә ким булмаска тиеш.

Имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:

- 1) имзалар аларны кул кую кәгазенә керту юлы белән жыела, аның формасы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- 2) кул кую кәгазенә инициатив проект күрсәтелә, аңа ярдәм йөзеннән имза жыю гамәлгә ашырыла;
- 3) язылу кәгазенә яшәүченең имzasы һәм аны керту датасы куела. Имза һәм датасын, аны керткән кеше үз кулы белән куя. Имза кую кәгазенә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлеге мәгълүматтар кульязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рәхсәт ителми;
- 4) яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;
- 5) һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиле имzasы белән расланган булырга тиеш. Имза салу кәгазен имзалаңа, имзалар жыюны гамәлгә ашыручи проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны керту датасын куя;
- 6) имзалар жыйганда кул кую кәгазен шәхси һәм әйләнештә тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручи проект инициаторы вәкиле турында таныклыклар кул кую кәгазенең икенче яғында турыдан-туры яшәүченең соңғы имзасыннан соң куела;
- 7) имзалар жыйганда "Персональ мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы алышырга тиеш.

**Статья 10.   Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү түрында
гражданнарның фикерләрен ачыклау өчен
сораштыру үткәрү**

1. Әлеге инициативалы проектка (алга таба - сораштыру) ярдәм итү түрында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сорашиб белешү жирлек халкы инициативасы белән яисә инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган өлештә тубәндәге очракларда үткәрелә:

1) инициативалы проектны тулаем авыл жирлеге мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

2) инициативалы проектны авыл жирлегенең 1000 кешедән артык өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә.

Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы жирлек Советына гариза жибәрә, анда курсәтелә:

3) сораштыру үткәрү тәкъдим ителгән инициативалы проект;

4) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары түрында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру түрында;

в) сораштыру үткәрү методикасы түрында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны түрында;

5) проект инициаторы түрында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки тору урыны түрында белешмәләр, авыл торак пунктның исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә курсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган 10нан да ким булмаган авыл жирлегендә яшәүче 10 кеше имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәү яки тору урыны түрында белешмәләргә) кул куйган затлар түрында белешмәләр курсәтелә.

Жирлек Советы гариза көргөн көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру бирүдән баш тарту түрында Карап кабул итә.

Сораштыру үткәрү түрындагы инициативаны әлеге статьяда билгеләнгән тәртипне бозу, әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан жирлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дөрес итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнарны сораштыру жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Аларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек халкы яисә аның өлешенең 16 яшькә житкән халкы сораштыруда катнашырга хокуклы.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкерә.

Знче Бүлек Инициативалы проектларны керту һәм карау

Статья 11. Жирлек Башкарма комитетына инициативалы проектлар керту

Инициативалы проект керткәндә авыл жирлеге Башкарма комитетына тәкъдим ителә:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүргө мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән жирлек Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) жыен беркетмәсе, гражданнар жыелышлары, гражданнардан сораштыру нәтижәләре һәм (яки) жирлек халқының инициатив проектын яки аның өлешендә хуплавын раслаучы имзалы битләр.

Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән документлар жирлекнең Башкарма комитетына инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып торган турыдан-туры зат тарафыннан тапшырыла яисә, аны жибәргәндә игълан итәргән кыйммәте, кертемнәр исемлеге белән почта аша жибәрелә.

Проектны керту датасы булып, жирлекнең Башкарма комитеты әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән документларны алу көне, жирлекнең Башкарма комитеты тора.

Әгәр документлар жирлек Башкарма комитетына турыдан-туры зат, проектның инициаторы белән инициативалы проектны караганда һәм тормышка ашырганда үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, курсәтелгән затка, жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын курсәтеп, документлар алу өчен, расписка бирелә. Расписка авыл жирлеге Башкарма комитетына документлар алган көнне тапшырылырга тиеш.

Статья 12. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

Комиссия 5 кешене тәшкил итә.

Комиссиянең персональ составы авыл жирлеге Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган каарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген тәшереп калдыру өчен формалаштырыла.

Комиссия Комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, Комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы Комиссия әгъзаларыннан тора.

Комиссия рәисе:

- 1) Комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеге белән житәкчелек итә;
- 2) Комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) Комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) Комиссия утырышларында рәислек итә.

Конкурс комиссиясе рәисе булмаганда, Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары вакытлыча конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

Комиссия секретаре:

5) Комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

6) Комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткәру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

7) Комиссия утырышлары беркетмәләрен алышп бара.

Комиссия әгъзасы:

8) Комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

9) Комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

10) Комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

11) Комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

12) Комиссия утырышларында тавыш бирә.

Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап җибәрүчеләргә аны үткәру көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан каарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарьла.

Комиссия каары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганды комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары каарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

Комиссия тарафыннан кабул ителгән каар белән килешмәгән очракта, Комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул Комиссия утырышында рәислек итүче, Комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан Комиссия әгъзалары тарафыннан Комиссия утырышы уздырылғаннан соң өч эш көне эчендә имзалана.

Комиссия секретаре, Комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны жирлек Башкарма комитеты житәкчесенә җибәрә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне жирлекнән Башкарма комитеты башкара.

Статья 13. Жирлек Башкарма комитеты инициативасы проектын карау тәртибе

Инициативалы проект авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан 30 көн эчендә карала.

Авыл жирлеге Башкарма комитетына инициативалы проект керту турыйндағы мәгълүмат Югары Ослан муниципаль районының ресми сайтында "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә инициатива проекты кертелгәннән соң өч эш көне эчендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнәң 2 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар, аларны тәкъдим итү вакыты курсәтелеп, авыл жирлеге Башкарма комитетына үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында хәбәр итәләр.

Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиده әш көне тәшкил итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшкә житкән жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр авыл жирлеге Башкарма комитетына турыйдан-турсы мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырыла яки почта аша жибәрелә.

Инициативалы проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне Комиссия башкара.

Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча Комиссия авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә курсәтелгән каарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия каарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр жирлек Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән ёстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, Комиссия авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнәң 16 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткәру турында белдерү проект инициаторларына тиешле каар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

Комиссия тәкъдимен исәпкә алыш яки конкурс нәтижәләре буенча жирлек Башкарма комитеты житәкчесе тубәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) авыл жирлеге бюджеты турыйндағы каарда караган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау тәртибе (жирлек бюджеты турыйндағы каарга үзгәрешләр керту) нигезендә әлеге инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дәвам итәргә;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен курсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында тубәндәге очракларның берсендә каар кабул итә:

3) инициативалы проектны керту һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

4) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләренә туры кilmәve;

5) жирле үзидарә органнарында кирәkle вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

6) жирлек бюджетының инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы булмаган түләүләр);

7) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

8) конкурс сайлап алын узмаган инициативалы проектны тану.

Проектны карау нәтижәләре буенча карап проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

Жирлекнең Башкарма комитеты, әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетеру өчен комиссия комиссия әгъзалары, жирлек Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетеру вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнәң 14 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

Статья 14. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

Сайлап алу конкурсын Комиссия башкара.

Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

1) халыкның инициативалы проектны хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашуы дәрәҗәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек.

Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә күшымтада билгеләнгән.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнәң 14 статьясы нигезендә үткәрелә торган Комиссия утырышында башкарыла.

Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында Карап кабул итә.

Конкурс сайлап алын узган инициатив проектлар барлық критерийлар буенча суммар балл алган дип игълан ителә.

Статья 15. Авыл жирлеге Башкарма комитеты карары

Инициативалы проектны тормышка ашыру турында авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе карар чыгара.

Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән чараның атамасы;

2) жирлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше;

3) инициативалы проектны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган авыл жирлеге бюджеты акчаларын баш бүлүченен исеме;

4) заказ бирүче, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты;

6) объектның күз алдында тотылган (чик) бәясе яисә инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәрүгә чараларның ин чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүләп биреп, чараны (чараларны) үткәргө чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

Статья 19. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә инициативалы проект түрүнде мәгълүматны бастырып чыгару (халықка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Авыл жирлеге Башкарма комитетының инициатив проектын карау, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акчадан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның катнашуы түрүнде мәгълүмат Югары Ослан муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырылырга тиеш.

2. Авыл жирлеге Башкарма комитетының инициативалы проектны тормышка ашыру нәтижәләре түрүндагы хисабы Югары Ослан муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә инициативалы проектны тормышка ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

Югары Ослан муниципаль районы
Печиши авыл жирлегендә
инициативалы проектлар тәкъдим
итү, керту, фикер алышу һәм карау
тәртибенә

КУШЫМТА

Инициатива проектларын конкурс нигезендә сайлап алу, аларның билгеләре,
аларга туры килә торган баллар һәм үлчәү коэффициентлары
КРИТЕРИЙЛАРЫ

№п/п	Конкурс сайлап алу критериясе исеме	Конкурс сайлап алу критериясенең билгеләре	Баллар саны	Авырлык коэффициент ы
1.	(критерийлар төркеменең атамасы күрсәтелә)			
1.1.	(критерийның исеме күрсәтелә)	(критерийның әһәмияте күрсәтелә)	(тиешле әһәмияткә ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә)	(критерийның әһәмиятенә карап, берәмлекләр дән булган өлешләрдә үлчәү коэффициент ы күрсәтелә, барлык үлчәү коэффициент лары суммасы берәмлекне тәшкил итәргә тиеш)
		(критерийның әһәмияте күрсәтелә)	90 балл	
		(критерийның әһәмияте күрсәтелә)	80 балл	